

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Dedovanje>Prilagoditev stvarnih pravic
Prilagoditev stvarnih pravic

Portugalska

1 Katere so stvarne pravice, ki lahko po pravu te države članice izhajajo iz dedovanja?

UVODNA PRIPOMBA

Najprej je treba navesti, da so lahko stvarne pravice pravice do uporabe (*direitos reais de gozo*) ali pravice do zavarovanja (*direitos reais de garantia*). Drugič, poleg stvarnih pravic na materialnih predmetih del pravne teorije zagovarja tudi obstoj stvarnih pravic na nematerialnih predmetih.

Nazadnje, portugalsko pravo upošteva načelo *numerus clausus* oziroma načelo, da je število stvarnih pravic omejeno (člen 1306 portugalskega civilnega zakonika (*Código Civil*)).

PRAVICE, KI SE LAHKO DEDUJEJO

Dedujejo se lahko pravice, ki ne ugasnejo s smrtjo imetnika, ampak veljajo tudi po njej.

Člen 2025 portugalskega civilnega zakonika v zvezi z dedovanjem določa:

„(1) Pravna razmerja, ki s smrtjo imetnika zaradi svoje narave ali na podlagi zakona ugasnejo, se ne dedujejo.

(2) Pravice, ki se jim je mogoče odpovedati, lahko prav tako ugasnejo s smrtjo imetnika, če imetnik tako določi.“

Na primer užitek ter stvarna pravica do uporabe in stanovanja sta stvarni pravici, ki s smrtjo imetnika ugasneta na podlagi zakona (člen 1476(1)(a) in člen 1485 civilnega zakonika).

Veljavna različica civilnega zakonika je na voljo v portugalski na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=775&tabela=leis&so_miolo=&..

Praviloma se preostale stvarne pravice lahko dedujejo, razen užitka (člen 1443 civilnega zakonika), stvarne pravice do uporabe in stanovanja (člen 1485 civilnega zakonika), stvarnih pravic v zvezi s katero koli situacijo iz člena 2025 civilnega zakonika, ali v drugih primerih, če tako posebej določajo druge pravne določbe.

Glede nekaterih pravic obstajajo omejitve: stvarne pravice na prijavljenem orožju se na primer lahko dedujejo le pod določenimi pogoji iz člena 37 pravnega okvira o orožju in strelivu (*Regime Jurídico das Armas e Munições*), ki določa:

„(1) Pridobitev katerega koli prijavljenega orožja na podlagi dedovanja je dovoljena le z dovoljenjem nacionalnega direktorja policije (*Polícia de Segurança Pública – PSP*).

(2) Za namene predhodnega odstavka mora oseba, ki ima orožje v posesti, njegov obstoj prijaviti PSP v 90 dneh od smrti predhodnega lastnika oziroma od odkritja orožja.

(3) Nacionalni direktor policije PSP lahko odobri, da se orožje do razdelitve zapuščine registrira na ime upravitelja zapuščine; v takem primeru je treba orožje deponirati v hrambo policije PSP.

(4) Če upravitelj zapuščine ali dedič izpolnjuje pravne pogoje za posedovanje orožja, lahko zahteva registracijo na svoje ime, če orožje ostane v njegovem varstvu.

(5) Na podlagi vloge upravitelja zapuščine se orožje lahko prenese osebi, ki izpolnjuje pogoje za posedovanje, pri čemer pridobitelj izbere zainteresirana oseba; policija PSP pa lahko orožje tudi proda na dražbi, pri čemer se vrednost kupnine, zmanjšana za stroške, nakaže v zapuščino.

(6) Po razdelitvi zapuščine se orožje preda upravičenemu dediču, če ta izpolnjuje pravne pogoje za posedovanje.

(7) Če premoženja v 10 letih nihče ne zahteva, se šteje, da je prešlo v last države.“

Pravni okvir o orožju in strelivu, potrjen z zakonom št. 5/2006 z dne 23. februarja 2006, je na voljo v portugalski na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=692&tabela=leis&so_miolo.

STVARNE PRAVICE DO UPORABE

Pravo določa naslednje stvarne pravice do uporabe (členi 1302 do 1575 civilnega zakonika in pravni okvir o časovnem zakupu (*Regime Jurídico da Habitação Periódica*), naveden v nadaljevanju):

lastninska pravica (*direito de propriedade*) (člen 1302 civilnega zakonika);

solastnina (*compropriedade*) (člen 1403 civilnega zakonika);

etažna lastnina (*propriedade horizontal*) (člen 1414 civilnega zakonika);

užitek (*usufruto*) (člen 1439 civilnega zakonika);

stvarna pravica do uporabe in stanovanja (*direito real de uso e habitação*) (člen 1484 civilnega zakonika);

časovni zakup stvarnih pravic (*direito real de habitação periódica*);

stavnba pravica (*direito de superfície*) (člen 1524 civilnega zakonika);

služnostne pravice (*servidões prediais*) (člen 1543 civilnega zakonika).

Pravni okvir o časovnem zakupu, potrjen z zakonsko uredbo št. 275/93 z dne 5. avgusta 1993, je na voljo v portugalski na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=648&tabela=leis.

STVARNE PRAVICE, KI SE NANAŠAJO NA ZAVAROVANJE

Civilni zakonik določa naslednje stvarne pravice, ki se nanašajo na zavarovanje:

prenos najemnine (*consignação de rendimentos*) (člen 656);

zastavna pravica na premičnini (*penhor*) (člen 666);

hipoteka (*hipoteca*) (člen 686);

nepremičninski privilegij (*privilégios imobiliários*) (člena 743 in 744);

zastavna pravica (*direito de retenção*) (člena 754 in 755).

STVARNE PRAVICE NA MATERIALNIH PREDMETIH

Člen 1302 civilnega zakonika določa, da so lahko predmet lastninske pravice na podlagi navedenega zakonika le premični ali nepremični materialni predmeti (vključno z vodo).

STVARNE PRAVICE NA NEMATERIALNIH PREDMETIH

Člen 1303 civilnega zakonika se nanaša na intelektualno lastnino, ki jo ureja zakonik o industrijski lastnini (*Código da Propriedade Industrial*). Del pravne teorije določa, da je intelektualna lastnina koncept, ki združuje avtorsko in sorodne pravice ter industrijsko lastnino. V portugalskem pravu sta intelektualna lastnina (urejena v civilnem zakoniku) in industrijska lastnina (urejena v zakoniku o industrijski lastnini, objavljenem v prilogi k zakonski uredbi št. 110/2018 z dne 10. decembra 2018) ločena pojma.

V skladu s členom 2 zakonika o industrijski lastnini na področje le-te spadajo ribištvo, kmetijstvo, gozdarstvo, živinoreja in rudarstvo, industrija in trgovina v ožjem pomenu besede ter vsi naravni ali proizvedeni izdelki in storitve.

Pravna teorija ni enotna glede tega, ali so na podlagi nacionalnega prava mogoče lastninska pravica in druge stvarne pravice na nematerialnih predmetih, npr. lastništvo gospodarskega subjekta ali intelektualne lastnine. To vprašanje je prepuščeno presoji sodišč.

Zakonik o industrijski lastnini ureja pravice do patentov, uporabnih modelov, polprevodniških izdelkov, zasnov, blagovnih znamk, nagrad, logotipov, označb porekla in geografskih označb ter njihove spremembe in prenose.

Pravice, ki izhajajo iz patentov, uporabnih modelov, zasnov in blagovnih znamk ter zapisov topografij polprevodnikov ter tudi drugih razlikovalnih trgovinskih znakov, se lahko podelijo v zastavo (člen 6 zakonika o industrijski lastnini).

Veljavna različica zakonika o industrijski lastnini je na voljo v portugalsščini na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2979&tabela=leis&ficha=1&pagina=1.

Glede gospodarskih družb nasledstvo pravic na udeležbi ali deležih zaradi smrti enega od partnerjev ter zahteve v zvezi s tem ureja zakonik o gospodarskih družbah (*Código das Sociedades Comerciais*), in sicer:

člen 184 ureja nasledstvo zaradi smrti člana navadne osebne družbe;

členi 198, 225 in 252 urejajo nasledstvo zaradi smrti družbenika zasebne družbe z omejeno odgovornostjo;

člena 469 in 475 urejata nasledstvo zaradi smrti partnerja v komanditni družbi.

Veljavna različica zakonika o gospodarskih družbah je na voljo v portugalsščini na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=524&tabela=leis&so_miolo=&.

2 Ali so te stvarne pravice vpisane v register pravic na nepremičninah ali premoženjih in če je odgovor pritrdilen, ali je takšen vpis obvezen? V katere registre so vpisane in katere so zahteve in postopek za vpis?

Da, te pravice se praviloma vpisujejo v register, kot je pojasnjeno v nadaljevanju.

URADI ZEMLJIŠKE KNJIGE

Pri uradih zemljiške knjige (*Conservatórias do Registo Predial*) se vpisujejo akti, ki se nanašajo na pravni status stavb, vključno z naslednjimi stvarnimi pravicami (člena 1 in 2 zakonika o zemljiški knjigi (*Código de Registo Predial*)):

pravni akti v zvezi z ustanovitvijo, priznanjem, pridobitvijo ali spremembo lastninskih pravic, užitka, uporabe in stanovanja, stavb ali služnosti;

pravni akti v zvezi z ustanovitvijo ali spremembo etažne lastnine in pravic časovnega zakupa;

spremenbe lastništva na zemljišču, ki so posledica parcelacije, preoblikovanja skupne lastnine in razdelitve ter s tem povezanih sprememb;

ponudba prenosa ali obremenitve premoženja, prednostne zaveze in prednostni zapis oporoke, če jim je bil podeljen dejanski učinek, ter dodelitev pogodbenega položaja, ki izhaja iz teh aktov;

prenos premoženja na upnike;

hipoteka, njena podelitev ali sprememba, dodelitev stopnje prednosti ustreznega vpisa in prenos najemnine;

prenos terjatev, zavarovanih s hipoteko ali prenosom najemnine, kadar je vključen prenos zavarovanja;

najem za obdobje, daljše od šestih let, in njegovi prenosi ali oddaje v podnajem, razen v primeru zakupa kmetijskih zemljišč;

zastava posojila, zavarovanega s hipoteko ali prenosom najemnin, in vsi drugi akti ali ureditve, ki vplivajo na take terjatve;

kakršne koli druge omejitve lastninske pravice, za katere zakon zahteva vpis v register;

pravni akti, s katerimi se ukinjajo pravice, bremena ali vpisane dajatve.

Zgoraj navedene akte je treba vpisati v register, razen tistih, ki so navedeni v členu 8-A zakonika o zemljiški knjigi.

Člen 687 civilnega zakonika določa, da je treba hipoteko vpisati v register, sicer v razmerjih do tretjih oseb ne velja.

Pogoji za vpis zemljišč v register so navedeni v naslednjih pravnih določbah zakonika o zemljiški knjigi:

členi 8-B, 8-C, 8-D in 9 določajo obveznost vpisa v register, roke in upravičenost do pravic na nepremičninah;

členi 34 do 35 določajo vnaprejšnji vpis in nadaljnje vpise (zlasti načelo nasledstva pravnega naslova in izjeme od vnaprejšnjega vpisa v knjigo nakupov na podlagi razdelitve/nasledstva);

členi 36 do 39 določajo upravičenost do vložitve vloge za vpis v register in možnost zastopanja;

členi 41 do 42-A določajo obliko in način predložitve vloge za vpis v register (zlasti pravico do elektronskega vpisa);

členi 43 do 46 določajo listine, ki jih je treba predložiti.

Zakonik o zemljiški knjigi je na voljo v portugalsščini na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=488&tabela=leis.

Podrobnejše informacije o vlogah za vpis v zemljiško knjigo, poslovni register in register motornih vozil, na primer o tem, kako poslati vlogo, zahteve in storitve, so na voljo na spletnem naslovu <https://justica.gov.pt/>.

URADI POSLOVNEGA REGISTRA

Akti, namenjeni javnim objavam glede pravnega statusa podjetnikov posameznikov, gospodarskih družb, združenj civilnega prava v obliki gospodarskega subjekta in posameznih subjektov z omejeno odgovornostjo, se vpisujejo pri uradih poslovnega registra (*Conservatórias do Registo Comercial*). Vpisujejo se tudi nekateri akti glede pravnega statusa zadrug, javnih podjetij, dopolnilnih skupin podjetij in evropskih gospodarskih interesnih združenj (člen 1 zakonika o poslovnem registru – *Código do Registo Comercial*).

Akti, navedeni v členu 15 zakonika o poslovnem registru, se vpisujejo v register pri uradih poslovnega registra, in sicer:

„Člen 15 (Akti, katerih vpis je obvezen)

(1) Obvezen je vpis aktov iz odstavkov (a) do (c) in (e) do (z) člena 3(1) in (2), člena 4, člena 5(a), (e) in (f), členov 6, 7 in 8 ter člena 10(c) in (d).

(2) Vpis aktov iz predhodnega odstavka v register je treba zahtevati v dveh mesecih od datuma izdaje, razen če je v naslednjih odstavkih drugače določeno.

(3) Vpis aktov iz člena 5(a), (e) in (f) je treba zahtevati v dveh mesecih od datuma objave odločbe, s katero se opredelijo.

(4) Vlogo za vpis finančnih izkazov družb in posameznih subjektov z omejeno odgovornostjo v register je treba vložiti do 15. dne v sedmem mesecu po koncu poslovnega leta.

(5) Vpis v register je obvezen tudi glede tožb, odločb, postopkov in preventivnih ukrepov iz člena 9.

(6) Vpis začasne odredbe v register ni obvezen, če je bila vloga za vpis zahtevanega preventivnega ukrepa že predložena, vpis te pa ni obvezen, če je bila že predložena vloga za vpis v glavni stvari.

(7) Vpis tožb in začasnih odredb glede zadržanja sklepov družbe v register je treba zahtevati v dveh mesecih od datuma, ko so predlagane.

(8) Vpis končnih odločb, izdanih na podlagi tožb, in odredb iz predhodnega odstavka v register je treba zahtevati v dveh mesecih od izdaje končne odločbe, zoper katero se ni mogoče več pritožiti.“

Pogoji za vpis v poslovni register so navedeni v členih 28 do 53 zakonika o poslovnem registru.

Člen 32(1) in (2) zakonika o poslovnem registru določa:

v register je mogoče vpisati le akte, določene v listinah, ki se štejejo za ustrezno pravno podlago;

listine v tujem jeziku so dopustne le s prevodom, razen če se nanašajo na akte, ki jih je treba prepisati v register, so napisane v angleščini, francoščini ali španščini in pristojni uradnik tekoče govori navedeni jezik.

Glede davčnih obveznosti člen 51(1) zakonika o poslovnem registru določa, da aktov, za katere veljajo davčna bremena, ni mogoče dokončno vpisati v register, dokler davčne obveznosti niso plačane ali zavarovane.

Zakonik o poslovnem registru je v portugalsščini na voljo na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=506&tabela=leis.

VPIS VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Naslednje listine se štejejo za vrednostne papirje, poleg tistih, ki jih kot take določa zakon:

delnice in deleži;

obveznice;

lastniški kapital;

enote kolektivnih naložbenih podjetij;

pravice, ki izhajajo iz vrednostnih papirjev, navedenih v predhodnih odstavkih, če se nanašajo na celotno izdajo ali serijo ali če se ustanovijo ob izdaji; samostojni nakupni boni;

druge listine, ki pomenijo homogene pravne okoliščine, če jih je mogoče prenašati na trgu.

(Člen 1 portugalskega zakonika o vrednostnih papirjih – *Código dos Valores Mobiliários*)

Vrednostni papirji imajo predpisano obliko (člen 52 portugalskega zakonika o vrednostnih papirjih).

Pridobitev vrednostnih papirjev ter vzpostavitev, sprememba ali ukinitvev užitka, zastave ali druge pravne okoliščine, ki obremenjuje vrednostni papir, se vpišejo v register (praviloma pri organu izdaje ali organu upravljanja) in so lahko predmet dedovanja.

Vpis vrednostnih papirjev v register, subjekti za vpis, zahteve glede vpisa, učinki vpisa na vzpostavitev, prenos in izvrševanje pravic ter dedovanje takih pravic se razlikujejo glede na kategorije zgoraj navedenih vrednostnih papirjev.

To vprašanje ureja portugalski zakonik o vrednostnih papirjih, ki je bil potrjen z zakonsko uredbo št. 486/99 z dne 13. novembra 1999, pri čemer je veljavna različica akta v portugalsščini na voljo na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=450&so_miolo=&tabela=leis&nversao.

REGISTRI MOTORNIH VOZIL

Akti glede pravnega statusa motornih vozil in prikolic se vpisujejo v registre motornih vozil (*Conservatórias do Registo Automóvel*).

Za namene vpisa v register se šteje, da so motorna vozila in prikolice tista vozila, ki jih je na podlagi zakonika o avtocestah (*Código da Estrada*) treba vpisati.

Člen 117 zakonika o avtocestah določa, katera vozila in prikolice je obvezno treba vpisati v register. Veljavna različica zakonika o avtocestah, potrjenega z zakonsko uredbo št. 114/94 z dne 3. maja 1994, je v portugalsščini na voljo na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_estrutura.php?tabela=leis&artigo_id=&nid=349&nversao=&tabela=leis&so_miolo.

Člen 5 zakonika o vpisu motornih vozil v register (*Código de Registo Automóvel*) glede obveznega vpisa motornih vozil v register določa:

„Člen 5

(1) V register se vpišejo:

(a) lastninska pravica in užitek;

(b) pridržek lastninske pravice, dogovorjen v pogodbi o prodaji motornega vozila;

(c) hipoteka, njena sprememba in prenos ter dodelitev prednostne stopnje ustreznega vpisa;

(d) finančni zakup in prenos pravic, ki iz tega izhajajo;

(e) najem za obdobje, ki presega eno leto, kadar se na podlagi ustrezne pogodbe pričakuje prenos lastninske pravice;

(f) dodelitev vozila v najem brez voznika;

(g) prenos registriranih pravic ali upravičenj in zastava, začasni rubež ali zaseg takih upravičenj;

(h) zaseg ali kateri koli drugi upravni ukrepi, ki vplivajo na prosto razpolaganje z vozilom;

(i) bremena neodtujljivosti ali nedostopnosti na podlagi davčne zakonodaje;

(j) nelastnik uporabnik;

(k) razglasitev insolventnosti;

(l) iztek veljavnosti ali sprememba predhodno vpisanih pravic ali bremen, sprememba imena ali naziva in sprememba običajnega prebivališča ali sedeža lastnikov, užitkarjev in najemjemalcev vozila;

(m) zaplomba potrdila o registraciji v primerih, ko tako odredijo upravni ali policijski organi, pa tudi zahteva za rubež in zaplombo vozil, ki jo določa posebni postopek za ureditev lastništva;

(n) zaplomba v kazenskem postopku;

(o) rubež vozila na podlagi upravnega kazenskega naloga v skladu s členom 147(3) zakonika o avtocestah, potrjenega z zakonsko uredbo št. 114/94 z dne 3. maja 1994, kakor je bil spremenjen;

(p) izjava o zasegu vozila s strani države po odredbi pravno močne sodne odločbe;

(q) vsi drugi akti, katerih vpis v register se zahteva po zakonu.

(2) Vpis aktov iz točk (a), (b), (d), (e), (f) in (i) prejšnjega odstavka ter vpis spremembe imena ali naziva ter običajnega prebivališča ali sedeža lastnikov, užitkarjev in najemjemalcev vozila v register je obvezen.

(3) Vpis lastništva v register se pri dednem nasledstvu opusti, če namerava dedič prenesti lastništvo na vozilu.“

Motornih vozil ni mogoče dati v ročno zastavo (člen 8 zakonika o registraciji motornih vozil).

Zahteve o registraciji motornih vozil je na voljo na spletnem naslovu <https://justica.gov.pt/Registos/Veiculos/Documentos-do-veiculo>.

Vpis motornih vozil v register ureja zakonska uredba št. 54/75 z dne 12. februarja 1975, ki je na voljo na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=598&tabela=leis.

Opozoriti je treba tudi na uredbo o registraciji motornih vozil (*Regulamento do Registo de Automóveis*), ki jo ureja zakonska uredba št. 55/75 z dne 12. februarja 1975, ki je na voljo na spletnem naslovu http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=606&tabela=leis.

NACIONALNI REGISTER ZRAKOPLOVOV

Zrakoplovi ali avtonomna oprema (motor, rotor, propeler itd.) se morajo vpisati v nacionalni register zrakoplovov (*Registo Aeronáutico Nacional*).

Vloga za vpis v register se predloži na obrazcu, ki se mu priložijo naslednje listine:

pogodba o nakupu in prodaji ali druga kupoprodajna pogodba;

potrdilo, da je zrakoplov izbrisan iz registra države predhodne registracije, ali potrdilo, da zrakoplov predhodno ni bil vpisan v noben register;

potrdilo o carinjenju, če je zrakoplov uvožen iz države nečlanice EU;

dve fotografiji zrakoplova, ena od spredaj in ena s strani, na kateri so vidne registrske oznake in država registracije; fotografije morajo biti velikosti 9 × 12, brez roba in natisnjene v nevtralnih barvah.

Listine, izdane v tujini, morajo vsebovati ustrezno overjene in potrjene podpise pooblaščenih oseb ter biti opremljene z žigom Apostille, v skladu z določbami členov 3 in 4 Haaške konvencije z dne 5. oktobra 1961 o odpravi legalizacije tujih javnih listin, ki je bila ratificirana z zakonsko uredbo št. 48450 z dne 24. junija 1968, ali ustrezno overjene in potrjene s strani portugalskega diplomatskega ali konzularnega uradnika v navedeni državi.

Listine, ki jih na Portugalskem izda pravna oseba, morajo vsebovati podpise pravnih zastopnikov, ki jih kot take priznava pravo, in vsebovati besedilo: „ustrezno pooblaščen za izvrševanje svojih pooblastil“.

Podrobnejše informacije so na voljo na spletišču nacionalnega organa za civilno letalstvo (*Autoridade Nacional de Aviação Civil*) na spletnem naslovu <http://www.anac.pt/vPT/Generico/Aeronaves/RegistoAeronauticoNacional/RegistodeAeronaves/Paginas/RegistodeAeronaves.aspx>.

REGISTER PLOVIL

Vpis plovil v register ureja zakonska uredba št. 265/72 z dne 31. julija 1972 (splošna uredba o pristaniških organih – *Regulamento Geral das Capitánias*), ki je na voljo na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1721&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&.

Uporabljata se tudi zakonska uredba št. 96/89 z dne 28. marca 1989 o vzpostavitvi mednarodnega registra plovil Madeire (*Registo Internacional de Navios da Madeira*) in ministrska izvršilna odredba št. 715/89 z dne 23. avgusta 1989 (<https://dre.pt/application/file/a/618419>), ki ureja nekatere vidike v zvezi z navedenim.

Opomba: zakonska uredba št. 96/89 z dne 28. marca 1989 je ponovno objavljena kot priloga k zakonu št. 56/2020 z dne 27. avgusta 2020. Veljavno besedilo je na voljo na spletnem naslovu

<https://dre.pt/application/file/a/141259926>.

V navedenem pravnem okviru velja:

nacionalna plovila, razen tistih, ki pripadajo mornarici, morajo imeti registrirano lastništvo, da lahko izvajajo dejavnosti, za katere so razvrščene (člen 72(1) splošne uredbe o pristaniških organih);

trgovska plovila je treba v skladu z ustreznimi zakonodajno vpisati tudi v poslovni register (člen 72(3) splošne uredbe o pristaniških organih);

nacionalna plovila se v register vpišejo pri pomorskih uradih, izjema pa so rekreacijska plovila, ki se vpišejo v register pri organizacijah, navedenih v prevladujoči zakonodaji (člen 73(1) splošne uredbe o pristaniških organih);

v primeru novih pridobitev ali novogradenj je pristojen pomorski urad, naveden v ustreznem dovoljenju (člen 73(2) splošne uredbe o pristaniških organih);

v primeru pridobitev ali nadomestnih gradenj je za vpis v register pristojen pomorski urad, pri katerem so bile v register vpisane nadomestne enote (člen 73(3) splošne uredbe o pristaniških organih);

plovilo, zgrajeno ali pridobljeno v pristanišču kjer koli na nacionalnem ozemlju, se lahko proda ali vpiše v register v drugem pristanišču istega ali drugega dela ozemlja, če ima za to ustrezno dovoljenje (člen 73(4) splošne uredbe o pristaniških organih);

lahkih plovil na krovu, tudi če gre za rešilne čolne, majhna pomožna ribiška plovila in majhna priobalna plovila brez motorja ali jader, kot so čolni, skifi, napihljivi čolni in pedalini, ki se uporabljajo do 300 m od obale ob oseki, ni treba vpisati v register, so pa v pristojnosti pomorskega organa, ki izdaja dovoljenja za njihovo uporabo (člen 77 splošne uredbe o pristaniških organih).

Zahteve glede vpisa plovil v register so navedene v členu 78 splošne uredbe o pristaniških organih.

Glede vpisa plovil v register v primeru dedovanja zlasti velja:

v primeru dedovanja spremembe vpisa v register temeljijo na predložitvi listine o delitvi zapuščine ali izjave o delitvi in ustrezne odločbe o ratifikaciji, ki jim mora biti priložena listina, ki jo izda pristojni finančni urad, ki potrdi, da je bil ustrezni zapuščinski davek (člen 82(2) splošne uredbe o pristaniških organih) plačan, zavarovan ali še ni zapadel;

tuja plovila, ki so pridobljena na podlagi dedovanja ali tožbe, vložene pri portugalskem sodišču, se registrirajo pri pomorskem uradu, ki ga določi višji organ (člen 75(3) splošne uredbe o pristaniških organih).

REGISTER OROŽJA

Pravni okvir o orožju in strelivu, potrjen z zakonom št. 5/2006 z dne 23. februarja 2006, je na voljo na spletnem naslovu

http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?artigo_id=692A0037&nid=692&tabela=leis&pagina=1&ficha=1&so_miolo=&versao=#artigo.

Orožje in strelivo je treba obvezno prijaviti ter vpisati v register pri PSP (policiji javne varnosti).

Glede dedovanja veljajo zahteve iz člena 37 zgoraj navedenega pravnega okvira o orožju in strelivu.

INTELEKTUALNA LASTNINA se VPIŠE V REGISTER pri nacionalnem inštitutu za industrijsko lastnino (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*).

O registraciji podelitve patentov, uporabnih modelov, polprevodniških izdelkov, zasnov ali modelov, blagovnih znamk, nagrad ali logotipov, označb porekla in geografskih označb odloča nacionalni inštitut za industrijsko lastnino, pri katerem se vložijo ustrezne vloge.

Zahteve in učinki vložitve vloge za podelitev ali vpis v register so glede vsake od zgoraj navedenih kategorij določeni v zakoniku o industrijski lastnini, brez poseganja v zakonodajo Evropske unije in mednarodne konvencije, ki se uporabljajo.

Praktične informacije o tem, kako predložiti in pripraviti vlogo za podelitev ali vpis v register, so na voljo na spletišču nacionalnega inštituta za industrijsko lastnino na spletnem naslovu <http://www.marcaspatentes.pt/index.php?section=69>.

3 Kateri so učinki vpisa stvarnih pravic?

Praviloma se z vpisom stvarnih pravic na nepremičninah v register ne ustanovi pravno upravičenje. Glede drugih skupin premoženja ima lahko to pravilo tudi izjeme, določene v posebnih pravnih določbah.

UČINKI VPISA ZEMLJIŠČA V REGISTER

Učinki, povezani z vpisom stvarnih pravic na nepremičninah v register, so navedeni v členih 4 do 7 zakonika o zemljiški knjigi, in sicer:

„Člen 4 (Učinek med strankami)

(1) Akti, ki se vpisujejo v register, veljajo med strankami in njihovimi dediči, tudi če niso bili vpisani.

(2) Zgornja določba se ne nanaša na akte, ki pomenijo hipoteko, saj je učinek teh med strankami odvisen od izvedbe vpisa.“

„Člen 5 (Izvršljivost zoper tretje osebe)

(1) Akti, ki se vpisujejo v register, imajo učinek na tretje osebe šele po datumu njihovega vpisa.

(2) Določbe iz predhodnega odstavka se ne uporabljajo v naslednjih primerih:

(a) pridobitev pravic iz člena 2(1)(a) na podlagi priposestvanja;

(b) očitna služnost;

(c) akti, ki se nanašajo na nedoločljive stvari, kadar te niso bile ustrezno navedene in opredeljene.

(3) Oseba, ki bi morala poskrbeti za vpis v register, ali njen dedič se zoper zainteresirano stran ne more sklicevati na dejstvo, da vpis ni bil opravljen.

(4) Za potrebe vpisa v register velja, da so tretje osebe tiste, ki so pridobile nezdružljivo pravico od skupnega vira.

(5) Najem, ki traja več kot šest let in ni vpisan v register, ni izvršljiv zoper tretje osebe.“

„Člen 6 (Prednostni vrstni red vpisov v register)

(1) Predhodno vpisana pravica ima prednost pred pozneje vpisanimi pravicami na isti stvari; upošteva se datum vpisa, če se dve vpišeta na isti dan, pa časovni vrstni red predložitev.

(2) Črtan.

(3) Vpis v register, ki postane dokončen, ohrani prednostni vrstni red, ki ga je imel, ko je bil še začasen.

(4) V primeru zavrnitve vpisa velja, da vpisi, ki se opravijo po uspešni pritožbi, ohranijo prednostni vrstni red glede na predložitev prvotno zavrnjene listine.“

„Člen 7 (Pravne domneve, ki izhajajo iz vpisa v register)

Dokončen vpis v register pomeni pravno domnevo, da pravica obstaja in pripada imetniku vpisa, pod pogoji iz opredelitve v registru.“

UČINKI VPISA V POSLOVNI REGISTER

Učinki vpisa v poslovni register izhajajo predvsem iz določb členov 11 do 14 zakonika o poslovnem registru, in sicer:

„Člen 11 (Pravne domneve, ki izhajajo iz vpisa v register)

Dokončen vpis v register pomeni pravno domnevo, da pravna okoliščina obstaja, in sicer pod pogoji iz opredelitve v registru.“

„Člen 12 (Prednostni vrstni red vpisov v register)

Glede istih delnic ali deležev v družbi ima predhodno vpisani akt prednost pred pozneje vpisanimi, in sicer glede na vrstni red predložitve vloge.“

„Člen 13 (Učinek med strankami)

(1) Akti, ki se vpisujejo v register, veljajo med strankami in njihovimi dediči, tudi če niso bili vpisani.

(2) Izjeme od predhodnega odstavka so listine družb o ustanovitvi in njihove spremembe, glede katerih se uporabljajo določbe zakonika o gospodarskih družbah in zakonodaja o evropskih družbah z omejeno odgovornostjo.“

„Člen 14 (Izvršljivost zoper tretje osebe)

(1) Akti, ki se vpisujejo v register, imajo učinek na tretje osebe šele po datumu njihovega vpisa.

(2) Akti, ki se vpisujejo v register in obvezno objavijo v skladu s členom 70(2), imajo učinek na tretje osebe šele po datumu njihove objave.

(3) Pravni zastopnik, ki bi moral poskrbeti za vpis v register, ali njegov dedič se zoper zainteresirano stran ne moreta sklicevati na dejstvo, da vpis ni bil opravljen.

(4) Določbe tega člena ne posegajo v določbe zakonika o gospodarskih družbah in zakonodaja, ki se uporablja glede evropskih družb z omejeno odgovornostjo.“

UČINEK VPISA VREDNOSTNIH PAPIRJEV V REGISTER

Učinki vpisa vrednostnih papirjev v register so določeni v zgoraj navedenem zakoniku o vrednostnih papirjih (*Código dos Valores Imobiliários*) in se razlikujejo glede na vrsto vrednostnih papirjev. Pri nekaterih vrstah vrednostnih papirjev je vpis pravice v register lahko konstitutiven (člen 73 zgoraj navedenega zakonika o vrednostnih papirjih).

UČINKI VPISA PREOSTALIH KATEGORIJ ZGORAJ NAVEDENIH STVARI V REGISTER

Učinki vpisa orožja, zrakoplovov, plovil, motornih vozil, intelektualne ali industrijske lastnine v register so določeni v posebni zakonodaji, kot je zgoraj navedeno za vsako od teh kategorij stvari.

4 Ali obstajajo posebna pravila in postopki za prilagoditev stvarne pravice, do katere je oseba upravičena po pravu, ki se uporablja za dedovanje, pravo države članice, v kateri oseba to pravico uveljavlja, pa takšne stvarne pravice ne pozna?

Pravni določbi, ki se lahko uporabljata za prilagoditev stvarnih pravic v primeru dedovanja, sta načeloma člen 15 civilnega zakonika (npr. kadar prilagoditev opravi sodišče v sodnem postopku) in člen 43-A zakonika o zemljiški knjigi (npr. kadar prilagoditev opravi uradnik za vpise ob vpisu v register).

Člen 15 civilnega zakonika (Upravičenost):

„Pristojnost, ki se pripisuje pravu, zajema le tista pravila, ki na podlagi svoje vsebine in funkcije v navedenem pravu pomenijo del sistema pravne teorije, na katerega se nanaša kolizijsko pravilo.“

Člen 43-A zakonika o zemljiški knjigi (Dokazilo o tujem pravu):

„Kadar je treba primernost vloge za vpis v register oceniti na podlagi tujega prava, mora zainteresirana stran zadevno vsebino dokazati z ustrezno listino.“

Poleg teh pravnih določb obstajajo tudi pravila razlage, ki jih je razvila pravna teorija. V skladu s temi širši pojem prilagoditve vključuje vsaj dva različna primera.

Prilagoditev v ožjem smislu, ki nastopi, kadar zaradi uporabe dveh različnih dednih prav nastanejo tehnične težave. Na primer v primeru posvojenega otroka, ki mu umrejo posvojitelji in biološki starši, če se za dedovanje po posvojiteljih uporabi pravo države X, za dedovanje po bioloških starših pa pravo države Y, ima to lahko posledice, ki niso cilj nobenega od zadevnih pravnih sistemov (npr. posvojenec nazadnje ne more dedovati ne po posvojiteljih ne po bioloških starših). Sodišče mora tako težavo rešiti s prilagoditvijo.

Drug primer ni prilagoditev v strogem smislu izraza, ampak nadomestitev oziroma prenos: ta nastopi, kadar pravno teorijo iz drugega prava nadomesti pravna teorija iz domače zakonodaje.

Koncept nadomestitve oziroma prenosa je ustrežnejši okvir za primere prilagoditve stvarnih pravic, kot je navedeno v členu 31 Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju. Tak primer je nadomestitev pravne teorije o *zakupu* (ki obstaja v pravu drugih držav, v portugalski zakonodaji pa ne) s stvarno stavbno pravico (ki obstaja v portugalski zakonodaji).

Tako nadomestitev oziroma prenos lahko opravi sodišče v okviru sodnega postopka ali uradnik za vpise ob vpisu v register. Zoper odločitev uradnika za vpise se je mogoče pritožiti pri sodišču (členi 140 do 146 zakonika o zemljiški knjigi).

OPOMBA

Informacije v tem informativnem pregledu niso izčrpane ali zavezujoče za informacijske točke, sodišča ali druge subjekte in organe. Čeprav se pregled redno posodablja, morda ne vsebuje vseh sprememb zakonodaje, zato je informacije vedno treba preveriti tudi v vsakokrat veljavnih pravnih besedilih.

Zadnja posodobitev: 04/03/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.